

ציודה לדרך:

עלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

וי"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

ציודה לדרך פרשת בלק

עלון מס' 141 | התשפ"ג

בְּדֶרֶךְ הַפְּרָשָׁה

אֵין דְּבַר הָעוֹמֵד בְּפָנֵי הַרְצוֹן

הוּ עִם פְּלִבְיָא יְקוּם וְכֹאֲרֵי יִתְנַשָּׂא (כג, כד)

כִּשְׁהוּ עוֹמְדֵינּוּ מִשִּׁינְתָּם שְׁחֲרִית הוּ מִתְגַּבְּרִים פְּלִבְיָא וְכֹאֲרֵי לְחַטֵּף אֶת הַמְצוּוֹת לְלִבְשׁ טְלִית לְקָרָא אֶת שְׁמַע וּלְהַנִּיחַ תְּפִלִּין (רש"י)

בְּלָעַם מִשְׁבַּח אֶת יִשְׂרָאֵל עַל הַהִתְגַּבְּרוֹת שֶׁהֵם מִתְגַּבְּרִים מִדֵּי בְּקָר בְּבִקְרָה, בְּקוּמָם בְּחֶשֶׁק לְעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן בּוֹרְאָם וְלְחַטֵּף אֶת מְצוּוֹתָיו.

בְּעֵנֶן זֶה הַקְּשָׁה רַבִּי מְרֻדְכֵי הַלֵּר שְׁלִיט"א עַל בְּרַכַּת הַלְּבָנָה שֶׁבָּהּ אוֹמְרִים: "בְּרוּךְ... אֲשֶׁר בְּמֵאֲמָרוֹ בְּרָא שְׁחָקִים וּבְרוּחַ פִּיּוֹ כָּל צְבָאָם, חֶק וְזִמְן נָתַן לָהֶם שְׁלֵא יִשְׁנֹנוּ אֶת תְּפִקִּידָם, שְׁשִׁים וּשְׁמֹחִים לְעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנָם",

וְנִשְׂאֵלֶת הַשְּׂאֵלָה: מִנֵּינ לָנוּ שְׂצָבָא הַשְּׁמַיִם 'שְׁשִׁים וּשְׁמֹחִים לְעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנָם'? וְכִי פַעַם 'רְאִינוּ' כּוֹכַב שְׁסִפֵּר שֶׁהוּא שְׁמַח? הֲאֵם מִיִּשְׁהוּ רְאָה אוֹתָם רוֹקְדִים בְּיַחַד? מִנֵּינ לָנוּ שֶׁהֵם שְׁמֹחִים לְעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנָם?

אֵלָּא, יִשְׁנֹנוּ יְסוּד מוֹסְרֵי גְדוֹל מְאֹד בְּעוֹלָם – אֵין אָדָם שֶׁמְסַגֵּל לְעֲשׂוֹת תְּפִקִּיד בְּאִפְסוֹן קְבוּעַ לְלֵא תְרוּצִים אוֹ הַתְּחַמְקוּיּוֹת שֶׁל חֶסֶר בְּרָרָה, אֵלָּא אִם כֵּן הוּא אוֹהֵב מְאֹד אֶת הַתְּפִקִּיד שְׁלוֹ וְשְׂמַח מְאֹד בְּמָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה. אִם אֵינוֹ אוֹהֵב זֹאת וְאֵינוֹ שְׂמַח בָּכָה, מְכַרְח לְהִיּוֹת שְׂאִי פַעַם הוּא יִחְדַּל מְעֻשִׂית הַתְּפִקִּיד הַזֶּה בְּלִית בְּרָרָה בְּגִלְל אֲנֵס כְּלִשְׁהוּ.

וּמֵאַחַר שֶׁהַכּוֹכְבִים מְשֻׁמְשִׁים אֶת בּוֹרְאָם וּמְמַלְאִים

את תפקידם ללא הפסקה, והקב"ה נתן להם חק וזמן... שלא לשנו את תפקידם", מחייב הדבר שהם "ששים ושמחים לעשות רצון קונם", שכן השמחה מולידה רצון כל כך חזק, הגורם שהתפקידים יעשו באופן קבוע וללא תרוצים.

על דברים אלו הוסיף המשגיח בשיבת אפקים רבי אלקנה פרבשטיין שליט"א בשם רבי שלמה וולקה זצ"ל, שחז"ל אומרים (ברכות ו ע"ב): "כל הרגיל לבוא לבית הכנסת ולא בא יום אחד הקדוש ברוך הוא משאיל בו", ונשאלת השאלה מדוע נאמר 'משאיל בו' ולא 'משאיל עליו'? אלא, מתרץ רש"י: "משאיל בו - מה טיבו של פלוני, למה לא בא".

וקשה, אומר הרב וולקה, נניח שאותו אדם הוא בן ששים, כבר חמשים שנה הוא בא יום יום להתפלל, אם בן מדוע פעת שואלים מה טיבו? הלא נראה, שטיבו החיובי ידוע ומפורסם לכל, ורק פעם אחת קרה לו שלא הגיע.

מכאן, שאם קורה לאדם שפעם אחת הוא לא בא להתפלל, יש בכך עדות לכך שטיבו שונה לגמרי, שכן הבעיה אינה עצם ההעדרות שלו יום אחד מן התפלה, אלא מה שהיא מוכיחה, שהרי אלו היה שש ושמח במה שהוא עושה ואוהב את התפלה, לא הייתה קימת אותה פעם שהוא לא בא... לפיכך, כשפעם אחת אדם לא בא, שואל הקב"ה 'מה טיבו', הוא כבר נכנס לרבד שונה לגמרי ויש לבדק מה מהותו. אמנם, אם מדובר באנס אמתי, התשובה לשאלתו של הקב"ה היא שטיבו נותר כמו קדם, אולם מכל מקום צריכים היו לבדק ולחקר אודותיו, שכן אדם שמחסר מעיד שאין הוא שש ושמח במה שהוא עושה.

הרי לנו, ששמחה ואהבה לדבר מביאים לאדם רצון עז לעשות אותו, והוא שגורם לו שלעולם לא יפסיק מעשיתו, ואפלו פעם אחת לא ימצא תרוץ להתחמק מעשית אותו מעשה.

בענין זה ספר לי ידידי רבי אליעזר הגר מעשה נחמד, שגם אם לא התרחש במציאות, מכל מקום הוא טומן בקבו לקח אמתי:

במוצאי שבת שבו התחילו לומר 'סליחות' לפי מנהג אשכנז, בקשו חסידי גור הגרים בערך, לנסע לירושלים לאמירת הסליחות עם האדמו"ר, ולשם כך שָכְרו אוטובוס מיוחד.

אחד האברכים, המחזיק ברשותו רכב בעל שבעה מקומות, נסע עם הרכב שלו לבד, ותוף כדי הנסיעה הבחין שהאוטובוס עומד בצד כשהוא 'מעלה עשן כלשהו' וכל החברים עומדים בחוץ.

בלי להפס הרבה לחץ על הבלמים ועצר לידם בחריקה, ותוף רגעים ספורים הקיפו אותו בלם: "משעה, תקח אותי...". בלם היו חברים שלו, והוא לא חש בנח לבחר מי מהם יסע אתו, ומי דינו להשאיר בחוץ, לכן אמר להם: "אני לא מסתפל אחורה ולא אומר מי בן ומי לא, מי שייכול - שייכנס..."

הוא באמת לא הביט אחורה בכלל, אבל כשהרגיש שהאגוזו מגרד את האספלט, הבין שלא רק שבעה אנשים נכנסו לשם...

התחיל לנסע כשהוא מתפלל לרבוננו של עולם שכל השוטרים יהיו עוורים, אלמים וחרשים, אה התפלה לא התקבלה... עוד רגע ושוטר עוצר אותו ומבקש ממנו לרוקן את הרכב. הוא פתח את הדלת ולתדהמתו יצאו משם חמשה עשר אנשים... השוטר הנדהם התחיל לצעק עליו, בו במקום שלל את רשיונו והודיע לו כי בעוד שלושה ימים הוא מזמן לבית משפט.

אבל וחיפוי ראש התנגלגל האיש עד לירושלים, ומיד לאחר הסליחות נגש לגבאי ואמר לו: "בדרךך לכאן הסתבכתי קשות עם המשטרה, אני מכרח להכנס לרבי".

כששמע הגבאי במה מדובר, החל לצעק עליו מה ראה לשטות זו, "אתה צודק", הסכים הנהג לכל מלה, "אבל תן לי להכנס לבקש ברכה".

הוא נכנס אל הקדש פנימה, וזכה למנת גערות חמה פי כמה מהרבי בעצמו:

הוא עמד שם כנוע וקבל את כל מה שמיגיע לו ביישר רב, ובסופו של דבר פטר אותו האדמו"ר מלפניו

יכול להיות שהיו שם חמשה עשר איש? הרי אין מקום ליותר מתשעה בדיקת איום!"

"במו עיני ראיתי", הצהיר השוטר, אבל השופט נותר מספק, ולבסוף החליט שפנוראה הגזים השוטר ופטר את הנהג מפל וכל.

הנהג יצא שמח וטוב לב בזכותו, ובמסדרון פגש בו השוטר.

"יצאת זכאי", אמר לו, "אבל תסביר לי מה קרה כאן, הלא שנינו יודעים שכן היו שם חמשה עשר איש, איה באמת הם נכנסו לשם?"

"אדוני השוטר, פשוט וברור – אתה הבאת אנשים מן הרחוב, וכל אחד מהם רק רצה לצאת, ובשבילה הסכימו להכנס, במצב כזה לא נכנסים יותר מתשעה. כשאני הכנסתי כל אחד מהנוסעים רצה להכנס, וכשרוצים – יכולים!"

הנה כי כן, כשאדם רוצה לעשות משהו – שום כח שבעולם אינו מונע בעדו מלעשות כן!
(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א – מתוך האור)

ואמר לו: "טוב, שה' יעזר ותצא מזה".

ביום שלישי הגיע מידענו לבית משפט. השוטר כבר עמד שם כתובע, ומיד התחיל לומר לשופט: "כבוד השופט, תפסתי את האיש הזה במוצאי שבת האחרונה, כשברכב שלו, לא תאמין, חמשה עשר אנשים במקום שבעה!"

השופט ראה לפניו אדם דתי ומיד התחיל: "אני לא מבין, לא כתוב בתורה ונשמרתם לנפשותיכם? איה עושים דבר כזה?"

"אדוני השופט", מתנצל הנהג, "לא הסתכלתי אחרון, לא הייתי מסגל לומר לאחד פן ולשני לא, ולא ידעתי כמה יש שם... אבל, השוטר הזה אומר שהיו שם חמשה עשר אנשים, אני מציע, אפוא, שגורד למטה ונראה אם נכנסים חמשה עשר אנשים לרכב שלי".

השופט הסכים והשלישה ירדו למטה והחלו לעצר אנשים בבקשה להכנס לרכב. נכנסו תשעה, ולא היה שיה להכניס אפילו סכה נוספת...

פעת הרים השופט עיניו שואלות לשוטר: "איה

בְּדֶרֶךְ הַמַּדוּת

שם). כל דבר שמתרחש בבריאה צריך להשפיע על האדם, על אחת כמה וכמה כשרואה לנגד עיניו תופעות מפליאות. עליו להתבונן וללמד את הלכה, לשנות את עצמו ולתקן את מדותיו.

בלעם ראה כיצד האתון נוהגת באפן פלאי, פותחת את פיה ומדברת אתו בלשון בני אדם. כל בר דעת היה אמור להתפעל ולהשתומם מן המראה הפלאי הזה, על אחת כמה וכמה בלעם, שהיה נביא ה', יודע דעת עליון. אך בלעם ברשעותו התיחס בשויון נפש למראה אתו הפותחת את פיה ומדברת אליו כאחד האדם. במקום להתפעל ולהודעו מצדו, הוא משיב לה על דבריה כאלו הוא משוחח עם אדם ולא עם אתון...

אמרה לו האתון: ה' פתח את פי ודברתי כאחד האדם, אך נשארתי כשהייתי - חמור חמורתים... ומה אתה? למרות שיש בה דעת ותבונה לא השתנית, נשארת אותו אדם רשע ומשחח! אם כן במה אתה טוב ממני?!

נמצא אפוא, כי עקר בריאת פי האתון ועקר הלמוד מן המעשה המפלא הזה לא נועדו עבור בלעם, שהרי עליו ועל שפמוותו הדברים לא השפיעו ולא ישפיעו. עקר הדבר נועד עבורנו! כשאנו קוראים את הפרשה הזו של האתון הפותחת את פיה ומדברת אל בלעם - הדבר צריך להשפיע עלינו. עלינו להתבונן במעשי ה' ובנפלאות הבריאה, ללמד את הלמודים ולהפיק את הלקחים, לשפר ולתקן את מדותינו ולרומם את מעלתנו.

הלמוד מפתחת פי האתון - עבורנו ויפתח ה' את פי האתון ותאמר לבלעם (כב, כח) בלעם אינו מעלה ומרומם מאתונו

בלעם אינו מעלה ומרומם מאתונו אמרו חז"ל (אבות ה, ו), כי פי האתון נברא בבריאת העולם ביום ששי בין השמשות, כדי שבבוא העת, כאשר בלעם ירכב על אתונו בדרך לקלל את ישראל, תפתח האתון את פיה כנגד בלעם ותגיא אותו מלכצע את זממו.

אומר הגר הקדוש: אם הקב"ה הוצרך לברא בריאה מיוחדת שכזו בבריאת העולם, בודאי יש לה חשיבות מיוחדת במינה. ומה קרה למעשה? האתון מלאה את יעודה מששת ימי בראשית והטיחה דברים באזני בלעם, אך בפעל דבריה לא הועילו, שהרי בלעם המשיך בשלו.

עולה השאלה, אם דבריה לא הועילו, אם כן איזו חשיבות הייתה לבריאת פי האתון?

למדנו מכאן יסוד גדול: האתון לא פתחה את פיה בשביל בלעם, היא פתחה את פיה בשבילנו! למרות שהאתון דברה כאחד האדם - היא נשארה אתון. מדוע? כי היא בעל חיים, חיה הייתה וחיה תשא. אין בה דעת וחכמה, אין בה רגשות ומדות. על כן אין לה יכולת לבצע שנוי כלשהו באישיותה הפנימית.

לא כן האדם, אשר זכה להיות "נפש חיה" - רוח ממלא" (אונקלוס, בראשית ב, ז), יש לו יתרון על החיה והבהמה - בדעת ובחכמה ובכח הדבור (רש"י

בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה

התעופה ברומא. יחד אתו הייתה קבוצת סטודנטים ישראלים שלמדו רפואה באחת האוניברסיטאות באיטליה. לפניו עמד סטודנט שהעמיס את מזוודתו על המסוע

התרוממת? גם הזולת התרומם!
ספר לי יהודי חסידי מעשה נפלא שקרה לו בשונו באיטליה לארץ ישראל:
הוא עמד בתורו בדלפק של חברת "אל על" בשדה

המטוס והתישב במושביו. לא הרחק ממנו ישב החסיד.

המטוס המריא. כעבור חצי שעה קם הסטודנט ממקומו, נגש אל החסיד ושאל אותו: "יש לך תפליין? אתה יכול בבקשה לתת לי להניח?"

אמר לו החסיד: "נדאי". הוא הוציא מתיקו את גרתיק התפליין והעבירו לידי הסטודנט. אמר הסטודנט במבוכה: "לצערי, מעולם לא הנחתי תפליין. אינני יודע איך מניחים. בבקשה תעזור לי..."

אמר החסיד: "בשמחה!". הוא הניח לו את התפליין וקרא אתו מלה מלה במלה פרושה קריאת שמע.

מה גרם לסטודנט החלוני לפתח את לבו? מה הצית את הניצוץ היהודי ששכן בקרבו?

ספר הסטודנט: "כאשר התוכחתי עם האחראי על משקל הכבודה, ראיתי את המבטים שנעצו בו הנוסעים שעמדו אחרי בתור, חלקם חברים שלי לספסל הלמודים באוניברסיטה באיטליה. הם לא היו מסגלים להכיל את המצוקה שלי. ומדוע יכילו? הרי הם רואים רק את עצמם וחושבים רק על צרכי עצמם, וכשמשוהו או מישוהו מפריעים להם בדרךם - הם פועלים לסכל אותו מן הדרך.

לצרה שקילתה. כידוע, לכל נוסע מותר לשאת עמו מטען עד משקל מסים, ומעבר לכה יש צרה בתשלום נוסף. למזודה של הסטודנט היה מטען עודף של כמה קילוגרם. לא היתה לו אפשרות לשלם את התשלום עבור המטען העודף והוא נסה לחמק מתשלום וטען: "למה אשלם? אין כאן דברי ערה או הפצים יקרים, בסה הכל מדבר בבגדים אישיים שלי"... אה האחראי לא קבל את הסברו והוא נדרש לשלם את התשלום, אחרת לא ירשה להעלות את המזודה למטוס.

הסטודנט המשיך להתוכח עם האחראי, אה ללא הועיל. שאר הנוסעים שעמדו אחרי בתור התחילו לאבד את סבלנותם וחלקם קראו לעברו: "נו כבר, אתה מעכב את התור..."

היהודי החסידי לא היה שתרף לכה. הוא חכה לתורו בנחת. כשראה את מצוקתו של הסטודנט, נגש אליו ואמר: "המשקל של המזודה שלי קטן, אנו יכולים לצרף יחד את הכבודה של שנינו". ואכן, המשקל המשותף של שניהם יחד לא הגיע לרף המקסימלי. בתחלה האחראי נסה להתנגד לסדור המרכב, אולם החסיד התעקש, וכשראה האחראי את ההתעקשות שלו - גם הוא הפסיק להתעקש ולהסכים להסדר.

הסטודנט הודה לחרדי על המחנה, עלה על כפוש

"מִכָּל אֱלוֹ שְׁעֲמָדוֹ אַחֲרַי בְּתוֹר" – הַמְשִׁיחַ הַסְטוּדֵנְט – "הַזְדַּקְרָה דְמוּתָהּ לְגַד עֵינַי. הֵייתָ שׁוֹנֵה מִכָּלָם לֹא רַק בְּלָבוֹשׁ הַחִיצוֹנִי, אֲלָא בְעֵקֶר בְּאִפְסוֹ הַהִתְנַהֲגוּת שְׁלָה. רְאִיתִי פִּיצָד עֲמַדָּת בְּשִׁלְוָה וּבְנַחַת וְלֹא נִסִּית לְהֵאִיץ בִּי. לְהִפָּה. מִכָּל הַחֲבוּרָה שְׁעֲמַדָּה שָׁם, הֵייתָ הַיְחִיד שֶׁהוֹאֵלֶת לְגִשְׁת אֵלַי וְהִצַּעְתָּ לִי לְצַרְרָ אֶת הַכְּבוֹדוֹת שְׁלֵנוּ יַחַד. כְּמוֹכֵן, הַתְּפַעֲלָתִי מֵהַתְּנַהֲגוּתָהּ וְהַתְּרַשְׁמָתִי מֵאֲצִילוֹתָהּ, אֲךָ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה לֹא הֵיִתָה לִי שְׁהוּת לְהִרְרָה בְּדָבָר, כִּי מֵהִרְתִּי לְסִים אֶת הַסְדוּרִים הַטְּכְנִיִּים וְלַעֲלוֹת לְמַטוֹס. רַק לְאַחַר שֶׁהִתְיַשְׁבַּתִּי בְּמִקוּמִי וְהִמְטוֹס הִמְרִיא, הַתְּפִנִּיתִי לְחֹשֶׁב עַל מַה שְׁקָרָה לִי. וְאִזּוֹ הִחֲלֵטְתִּי שְׁאֵם יֵשׁ אָדָם שֶׁבְּמִקוּם לְחֹשֶׁב עַל עֲצָמוֹ וְלְדַאֵג לְעֲצָמוֹ רוֹאֵה אֶת צָרְכֵי הַזְּלוּת לְגַד עֵינָיו – זֶה לֹא בָּא בְּחֻלָּל רִיק. בְּנֹדָאֵי הַדְּבָר נֹבֵעַ מִצְוִיִּי הַתּוֹרָה וּמֵהַמְצוּוֹת שֶׁהוּא מְקַים.

"לְצַעֲרִי, גְּדֵלְתִי בְּמִשְׁפָּחָה רְחוּקָה מְאֹד מֵהִדָּת וְלֹא זְכִיתִי לְהִתְנוּדַע לְתוֹרָה וּלְמִצְוֹת, אִין לִי מִשְׁגָּ מַה עוֹשִׂים וְאִיךָ מְקַיְמִים אוֹתָן. אֲנִי מְכִיר מִצְוָה אַחַת – תְּפִלִּין. גַּם הַהִכְרוּת הַזֶּה אֵינְנָה הִכְרוּת אִישִׁית, שְׁכֵן מְעוֹלָם לֹא זְכִיתִי לְהִנִּיחַ תְּפִלִּין. תּוֹה כְּדִי הִטִּיסָה הַחֲלָטָתִי לְגִשְׁת אֵלַי וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּה לְהִנִּיחַ לִי אוֹתָן. אֲנִי מוֹדָה לָךְ עַל

כָּךְ מְעַמְק לְבִי".

עַד כָּאֵן הַהֶסְבֵּר שֶׁל אוֹתוֹ סְטוּדֵנְט כְּפִי שֶׁהוּא רָאָה אֶת הַדְּבָרִים. אֲךָ יֵשׁ לָכֶךָ הֶסְבֵּר עֲמֵק יוֹתֵר:

כְּשֶׁבִנִּי אָדָם עוֹמְדִים בְּתוֹר בְּדִלְפֵק בְּשִׁדָּה הַתְּעוּפָה, כָּלָם מְמַהֲרִים וּלְחוֹצִים. אֲךָ הִיהוּדִי הַחֲסִידִי הַתְּעִלָּה מְעַל עֵינָיו הָאִישִׁיִּים, הוּא לֹא חֹשֶׁב עַל עֲצָמוֹ אֲלָא עַל הַזְּלוּת. בְּכֶךָ הוּא שֹׁכֵר אֶת מִדּוֹתָיו. שְׁכַרְתָּ אֶת הַמְדוּת? הַתְּרוֹמְמָת! אֲךָ דַּע לָךְ שֶׁהַרְוֵמוֹת שְׁלָה לֹא נִעְצָרָה בָּהּ, הִיא הַשְּׁפִיעָה וְרוֹמְמָה גַּם אֶת הַזְּלוּת! הַרְוֵמוֹת שְׁלָה גְרָמָה לִיהוּדִי אַחַר לְטַעַם לְרֵאשׁוֹנָה טַעַם שֶׁל הַנְּחַת תְּפִלִּין, וְכֵל זֹאת בְּלִי שְׁבִקוּשָׁתָּ מִמֶּנּוּ לְעֲשׂוֹת זֹאת וְאִפְלוּ לֹא בְּרַמְזוּ!

עוֹד נִקְדָּה חֲשׁוּבָה לְמַדִּים מְכַאֵן. בְּלַעַם הַרְשָׁע יְכוּל לְהֵיזוֹת אָדָם מוֹרֵם מַעַם, נִבְיָא וְיֹדַע דַּעַת עֲלִיזוֹן, אֲךָ שׁוֹם דְּבָר בְּעוֹלָם, גַּם לֹא הַדְּבָר הַפְּלֵאִי בְּיֹתֵר, לֹא מִשְׁפִּיעַ עֲלָיו לְרוֹמֵם אֶת עֲצָמוֹ וְהוּא נִשְׂאָר רְשָׁע בְּשִׁהָיָה.

לְעֲמַת זֹאת, אֲצַל הִיהוּדִי הַכִּי פְּשׁוּט וְהַכִּי רְחוּק מִדָּת יֵשׁ בּוֹ נִיצוּץ יְהוּדִי, וּכְשֶׁמִּישָׁהוּ גוֹרֵם לוֹ לְהִצִּית אֶת הַנִּיצוּץ הַזֶּה – הוּא נִצָּת וְעוֹלָה מִמֶּנּוּ לְהִבָּה גְּדוּלָּה. (רַבִּי גּוּאֵל אֶלְקָרִיף שְׁלִיט"א - שֵׁשׁ בְּאֵמֶרְתָּ)

מעוניינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: [zaida@kerenh.org.il](mailto:zaida@kerenh.org)

**רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il וגשנוח אליכם!**

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-1; 339991 קרן הסעה וסיוע לחלמידי החינוך העצמאי ע"ד 95-659-804-5
התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים מלוס" ברחבי הארץ